

MAGANDANG UMAGA

**TEACHER IVY GRACE A.
ABAÑO**

MGA LAYUNIN

- Matukoy ang mga kahulugan at kabuluhan ng mga konseptong pangwika;
- Maiugnay ang mga konseptong pangwika sa sariling kaalaman, pananaw at mga karanasan.

Stand Up and Be Counted

Kung Filipino ang una mong wika.

Kung Ingles ang una mong wika.

Bisaya ang una mong wika

Nakapagsasalita ka at nakakaunawa ka ng
iisang wika lamang

Nakapagsasalita ka at nakakaunawa ka ng

~~dalawang wika~~
Nakapagsasalita ka at nakakaunawa ka ng tatlo
o higit pang wika

**UNANG WIKA,
PANGALAWANG
WIKA; AT
PANGATLONG WIKA**

UNANG WIKA

Ito ay ang tawag sa kinagisnang wika mula pagsilang at unang itinuturo sa isang tao. Karaniwan tinatawag itong katutubong wika, mother tongue or arterial na wika o L1.

PANGALAWANG WIKA

Ito ay ang wikang natutunan niya mula sa mga telebisyon o ibang tao tulad ng kanyang kaibigan, guro, kaklase at iba pa.

Tinatawag din itong L2.

PANGATLONG WIKA

Ito ay ang mga wika na natutunan
dulot ng iba't ibang teknolohiya
na na siyang naglantad sa atin ng
iba't ibang palabas galing sa
ibang bansa a at minsan ay
ginagamit na sa
pakikipagtalastasan.

Ano-anong bansa ang may iisang wika lamang na ginagamit sa lahat ng mahahalagang aspekto ng buhay tulad ng sa edukasyon, komersiyo, pamahalaan at sa pang-araw-araw na buhay?

Bakit hindi maaaring umiral sa ating bansa ang pagkakaroon ng iisang wika ?

**MONOLINGGUALISM;
MO,
BILINGGUALISM;
AT
MULTILINGUALISM
MO**

MONOLINGGUALIS MO

Ito ay ang tawag sa pagpapatupad ng iisang wika sa isang bansa tulad ng isinasagawa sa bansang England, Pransya, South Korea, Hapon at iba pa kung saan iisang wika ang ginagamit na wikang panturo sa lahat ng larangan o

BILINGGUWALISMO

Ang paggamit ng dalawang wika nanag magkasalitaan ay matatawag na **bilingguwalismo**. At ang isang tao gagamit nito ay **bilingguwal**.

MUTILINGGUWALIS MO

Ang Pilipinas ay isang bansang multilingguwal. Mayroong tayong mahigit 150 na wika at wikain kaya bihirang may Pilipinong Monoligguwal.

MUTILINGGUWALIS MO

Sa kabila nito, sa loob ng mahabang panahon, ang Wikang Filipino at Ingles ang ginagamit na wikang panturo sa mga paaralan.

MUTILINGGUALIS MO

Kaya, sa pagpapatupad ng DEPED ng K to 12 Curriculum, kasabay nito ang pagdadag ng MTB-MLE sa kindergarten hanggang Grade 3.

MUTILINGGUWALIS MO

Sa unang taon ng pagpapatupad ng MTB-MLE unang nagtalaga ang DepEd ng walong pangunahing wika at apat na wikain sa bansa upang gamiting wikang panturo at ituro din bilang hiwalay na asignatura. Sa paglipas ng panahon ay nadagdagan ito ng pitong wikain kaya't labinsiyam ang wikang ginamit sa MTB-MLE.

**HOMOGENEOUS AT
HETEROGENEOUS NA
WIKI**

HOMOGENOUS

Ang salitang homogenous ay nanggaling sa salitang Griyego na "homo" na ang ibig sabihin ay pareho at salitang "genos" na ang ibig sabihin ay uri o yari. Ang homogenous na wika ay ang pagkakatatulad ng mga salita. Bagaman magkakatatulad, nag-iiba ang kahulugan dahil sa pagbigkas at intonasyon. Ang wika ay midyum ng pakikipagtalastasan.

HETEROGENEOUS

Ang heterogeneous na kalikasan ng wika ay tumutukoy sa pagkakaiba-iba ng wikang ginagamit ng mga pangkat ng tao dahil sa pagkakaiba nila ng edad, kasarian, tirahan, gawain, at iba pang salik.

Ang iba't ibang salik na ito ay nagreresulta sa pagkakaroon ng iba't ibang barayti ng wika

BARAYTI NG WIKA

BAKIT NGA BA NAGKAKAROON NG IBA'T IBANG BARAYTI NG WIKA?

Ayon kay **Moran**

1. heograpikong lokasyon

na kung saan ang pangkat ng mga tao na nagsasalita ay napaghihiwalay ng mga pulo, kabundukan, at tubigan

2. language boundary

na dulot ng migrasyon o paglilipat ng komunidad.

MGA BARAYTI NG WIKA

1. DAYALEK

2. IDYOLEK

3. SOSYOLEK

4. ETNOLEK

5. REGISTER

6. PIDGIN

7. CREOLE

BARAYTI NG WIKA SA LIPUNAN	PALIWANAG	HALIMBAWA
A. Dayalekto (dayalekto)	Ito ay ang mga salitang gamit ng mga tao ayon sa particular na rehiyon o lalawigan na kanilang kinabibilangan.	Tagalog-Maynila “Aalis na ako.” Tagalog-Batangas “Payao na ako.” Tagalog- Maynila “Bakit ba maraming tao?” Tagalog-Batangas “Bakit baga maraming tao?”

BARAYTI NG WIKSA LIPUNAN	PALIWANAG	HALIMBAWA
B. Idyolek	➤ Ito ay ang pagkakaiba ng istilo ng bawat indibidwal sa pamamahayag o pananalita na naiiba sa bawat isa.	<p><i>“Magandang gabi Bayan”</i> ni Noli de Castro</p> <p><i>“Hindi ka naming tatantanan”</i> ni Mike Enriquez</p> <p><i>“Hoy gising!”</i> ni Ted Failon</p>

BARAYTI NG WIKA SA LIPUNAN	PALIWANAG	HALIMBAWA
C. Sosyolek	<p>➤ Ito ay uri ng wika na ginagamit ng isang particular na grupo. Ang mga salitang ito ay may kinalaman sa katayuang sosyo-ekonomiko at kasarian ng indibidwal na gumagamit ng mga naturang salita.</p>	<p><i>“Repapis, ala na ako datung eh”</i> (Pare, wala na akong pera)</p> <p><i>“May amats na ako ‘tol sa utol mo”</i> (May tama na ako kaibigan sa kapatid mo)</p>

BARAYTI NG WIKA SA LIPUNAN	PALIWANAG	HALIMBAWA
a. Gay Lingo	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ito ay wika na kabilang sa sosyolek na tinatawag na wikang pang beki. ➤ Nabuo ito upang mapanatili at maipakita ang kanilang pagkakakilanlan. At upang magkaroon sila ng sekretong lengguwaheng hindi 	<p><i>Indiana Jones</i>-ibig sabihin ay nang-indiyan o hindi sumipot.</p> <p><i>chaka ever sa madlang pipol dahil hindi trulalu</i></p> <p>hindi maganda sa paningin ng ibang tao dahil hindi totoo.</p>

BARAYTI NG WIKSA LIPUNAN	PALIWANAG	HALIMBAWA
b. Jargon	➤ Ito ay wikang kabilang sa Sosyolek na patungkol sa mga natatanging bokabularyo ng particular na pangkat ay may pagkilala sa kanilang trabaho o gawain	<p>Abogado - <i>Appeal, Complaint</i></p> <p>Pulis - <i>Checkpoint, Warrant</i></p>

BARAYTI NG WIKSA LIPUNAN	PALIWANAG	HALIMBAWA
c. Coño	<ul style="list-style-type: none"> ➤ napabilang din ito sa barayti ng sosyolek , kalimitan sa mga nagsasalita nito ay mga sosyal o pasosyal na kabataan ➤ Tinatawag din itong taglish. Pinaghalong Tagalog at Ingles. 	<p><i>Let's make kain na here.</i></p> <p><i>Wait lang , I'm calling Anna pa.</i></p> <p><i>Come on na, we'll gonna make pila pa. It's so haba na naman for sure.</i></p>

BARAYTI NG WIKA SA LIPUNAN	PALIWANAG	HALIMBAWA
d. Jejemon	➤ napabilang din ito sa barayti ng sosyolek , kalimitan sa mga nagsasalita nito ay mga kabataang jologs. Sinasabing ang salitang Jejemon ay nagmula sa salitang jejeje na isang paraan ng pagbaybay ng hehehe at ng salitang hapon na pokemon .	<p><i>3ow phow, mUsztAh nA phow KaOw?</i></p> <p>Hello po, kamusta na po kayo?</p> <p><i>aQcKuHh iT2h.</i></p> <p>Ako ito.</p>

BARAYTI NG WIKA SA LIPUNAN	PALIWANAG	HALIMBAWA
D. Etnolek	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ito ay barayti ng wika na nagmula sa etnologguwistikong grupo. ➤ Pinagsamang <i>entiko at dialek</i>. ➤ Tagalay nito ang mga salitang naging bahagi ng pagkakakilanlan ng isang pangkat-etniko. 	<p>Ang <i>vakkul</i> na tumutukoy sa gamit ng Ivatan na panakip sa ulo.</p> <p>Ang <i>palangga</i> na ibig sabihin ay mahal o minamahal.</p>

BARAYTI NG WIKA SA LIPUNAN	PALIWANAG	HALIMBAWA
E. Rehistro (<i>Register</i>)	➤ Ito ay barayti ng wikang kung saan naiiangkap ng isang nagsasalita ang wikang ginagamit niya sa sitwasyon at sa kausap.	<p>Pormal - siyentipiko, panrelihiyo, pang-akademya at iba pa (<i>wika sa loob ng korte, sa simbahan, sa akademya, sa pagsusulat</i>)</p> <p>Impormal - pakikipag-usap sa kaedad o kaibigan</p>

BARAYTI NG WIKA SA LIPUNAN	PALIWANAG	HALIMBAWA
F. Pidgin	➤ Ito ay binansagang <i>“nobody’s native language”</i> . Ito ay mga salitang <i>“make-shiift”</i> ng dalawang indibidwal na nag-uusap na may dalawa ring magkaibang wika.	<p><i>Ako kita ganda baae.</i> (Nakakita ako ng magandang babae.)</p> <p><i>Ikaw aral buti para ikaw kuha taas grado.</i> (Mag-aral ka ng Mabuti upang mataas ang iyong grado)</p>

BARAYTI NG WIKANG SA LIPUNAN	PALIWANAG	HALIMBAWA
G. Creole	➤ Ang wikang nagmula sa Pidgin at naging unang wika sa isang lugar.	Chavacano (kung saan ang wikang katutubo ay nahaluan na ng impluwensya at bokabularyo ng wikang espanyol kastila)

